

90 ÉVE SZÜLETETT TIBOLD IVÁN

a szombathelyi Bartók Béla Zeneiskola egykori lánnglelkű igazgatója

I.

(1936-1994)

Marosits István Tibold Ivánról készült alkotása a Szombathelyi Bartók Béla Zeneiskola Tibold Ivánról elnevezett hangversenytermében látható. További információk az Iskola egykori igazgatójáról és képek a fenti műalkotásról:

[Tibold Iván dombormű](https://www.kozterkep.hu/52275/tibold-ivan-dombormu#vetito=608013)

(<https://www.kozterkep.hu/52275/tibold-ivan-dombormu#vetito=608013>)

II.

A WEINER-DÍJAS TIBOLD IVÁN¹

A Művészeti Alap zenei szakosztálya Weiner Leózenepedagógiai díjat alapított azoknak a pedagógusoknak a jutalmazására, akik a kortárs zene és a kreatív zenei gondolkodás érdekében kimagaslótevékenységet folytatnak. Ebben az évben Apagyi Mária, a pécsi Művészeti Iskola tanára, Tóth Ferenc, a komlói Kodály Iskola nyugalmazott tanára és nem kis örömünkre Tibold Iván, a szombathelyi Bartók Béla Zeneiskola igazgatója kapta e magas kitüntetést.

Az intézet igazgatói szobájában beszélgetünk. Előttünk az Iseum behavazott csöndje, oszlopok, homlokzattöredékek, a régmúlt relikviái. A képtár: kockamonstrum. Távolabb gyárképmény magasodik az alacsony házak fölé. - Kitűnő hangzású név: TiboldIván. Egy ilyen névvel a legmagasabb csúcsra is

¹ Vas Népe 1991/303. szám

feljuthat azember. Mi erről a véleménye a szombathelyi zeneiskola igazgatójának?

– Ezt mondták már mások is. A névről sokáig azt hittem, hogy német eredetű. Nemrégén aztán a kezembe került egy újságcikk, az volt a címe, hogy Itt laktak a Tiboldok. A Tibold nemzetségről szólt az írás, amelyből kiviláglott, hogy a legősibb magyar nevek közé tartozik. Ám hogy mivé lehet lenni ezzel a névvel, az egy másik kérdés. Erről talán nem kellene beszélni. Tény: a csúcsra bármilyen névvel eljuthat valaki, aki tehetséges, akinek az Isten által ez megadatik. Apám egy sokgyermekes családból származott, a jegyzőségig vitte, de szegény ember maradt élete végéig. A fiát viszont még a zenegimnáziumba sem vették fel, mert abban az időben osztályidegennek minősült. De én nem mondtam le a zenei pályáról, sőt megfogadtam, ha zenepedagógus leszek, ahány tehetséges gyerek kerül a kezeim közé, én feljuttatom a csúcsra. Erről tehát az a véleményem, a saját csúcsomról pedig ne essék több szó.

– Weiner Leó harminc évvel ezelőtt halt meg, korunk kitűnőzeneszerzője, zenepedagógusa. A róla elnevezett díjjal mit kívánnak kifejezni, akik alapították?

– Most talán megfelelő válasz a zenei szakosztály indoklása. Szó szerint idézem: „Most, amikor a művészetekben is szükségszerűen egyre nagyobb szerepet kap az üzleti, menedzseri szemlélet, újra előtérbe kell helyeznünk azokat az emberi dolgokat, amelyeknek megteremtése, őrzése a legnemesebb értelemben vett pedagógiai feladat. Nincs magas színvonalú zenei élet embert formáló zenepedagógia nélkül.” A díjazottak vidékről indultak – hangzott még el, ám az, hogy lakóhelyük és munkásságuk színtere egy-egy vidéki város, amit tettek és amit tesznek, munkájuk végső eredménye országos, sőt nemzetközi jelentőségű. Kiemelték még a mély hagyománytiszteletet, az átéltséget, s azt a szerény alázatot, amellyel tevékenységüket végzik.

– Tibold Iván miként került a zenei pályára, milyen indíttatások készítették, hogy ezt a hivatást választotta?

– Apám tudta, hogy jó a hallásom. Miután a zenei gimnáziumba nem vettek fel, megpróbált magánúton taníttatni. Cirákon laktunk, Csornára vittek egy egyházkarnagyhoz, aki tanítani kezdett. Akkoriban orgonaművész akartam lenni, de aztán nem sikerült. Majd nagy nehézségek árán bejutottam a győri tanítóképzőbe. A képzővel egyidőben zenekonzervatóriumba jártam. Az intézet igazgatója tanácsolta: legyek nagybőgős. Hazamentem, elmondtam a szüleimnek, hozzátéve, hogy én azt igencsak szégyelleném. Bennem is volt valamiféle előítélet. Pár évvel később aztán bekerültem a győri filharmonikusokhoz; ott és akkor szerettem meg a bőgőt, s talán a zenét is igazán a nagybőgő által. Ott tudtam meg, hogy ez a hangszer adja meg a

zenekarnak az alaphangot. Az én pályámnak mindenképpen ez adott alapot: nagybőgőt és szolfézszt tanítók évtizedek óta.

– *Mit jelent Tibold Ivánnak a zene, milyen hangsúlyt kap lelkében a zeneoktatás?*

– Megnyugvást jelent mindenképpen. És főleg a régi zenét kedvelem. Az ember persze kíváncsi a komputer zenére is. De, amin nevelkedett, attól soha nem tud megválni. Látod, itt van az asztalomon tizenhat doboz, legalább 160 lemezzel. Szinte a teljes Mozart-mű... S hogy a kérdésedre válaszoljak: én zenepedagógusnak készültem. Minden tudást, tapasztalatot ennek rendelek alá. Az elvem: mindent odaadni a tanítványoknak, amit csak lehet. Igazán annak örülök, ha egy gyereket el tudok indítani és eljuttatni arra a bizonyos csúcsra. Soha nem féltem attól, hogy a tanítványom több lehet nálam. Sőt arra törekszem, hogy több legyen. Megnyugszom, ha ez sikerül. Egy sárvári tanítványom, Makkos Attila éppen most végez a Zeneakadémián. Bőgős. Natúrban kezdte, előtte nem járt zeneiskolába. Azzal jött hozzánk, amit az általánosban tanult. S látod, hova jutott. Ez az, amiért érdemes élni, dolgozni.

– *Tibold Ivántöbb mint harminc éve él Szombathelyen, és sok-sok éve igazgatója ennek a jóhírű, jó nevű intézménynek. Hogyan fogalmazhatnánk meg az iskola karakterét?*

– Valóban harminc éve vagyok szombathelyi. Szolfézszt és nagybőgőt tanítottam mindig. Hatvanegyben megalakult a Szimfonikus Zenekar, az első bőgőse én voltam. Egy ideig a zeneművészeti szakiskolát is irányítottam. Azt mondtam, ha kész lesz az iskola, keressenek neki igazgatót. Kerestek és találtak. A Bartók Béla Zeneiskolának hetvenötötől vagyok az igazgatója. Szombathely zenei hagyományai a múlt században gyökereznek. A századfordulón itt már igen komoly zenei élet volt. Köszönhető ez a művészet pártolóinak. Neves és híres zeneszerzők, zeneművészek jártak itt, intézetünk büszke az elődökre, örömmel vállaljuk azokat a hagyományokat, melyek iskolánk jó hírnevét megalapozták. Évente mintegy 800 növendékének – zenei nevelését alapozzuk meg. Koncz János emlékére több mint másfél évtizede minden évben hegedűversenyt rendezünk. Különböző nagyrendezvényekkel járunk hozzá a megyeszékhely kulturális életének gazdagításához. Zeneiskolánk hozzájárul ahhoz, hogy ma Szombathelyen világszínvonalú zenei események történnek, világhírű intézmények, muzsikuskok tevékenykednek. Ám én ezeket hadd ne soroljam ezúttal.

– *A kitüntetés pillanatában már jelentős múltat tudhatott maga mögött; milyen fontosabb állomásai, esetleg buktatói voltak e néhány évtizednek?*

– Az indíttatásom, mint említettem, nem volt szerencsés. Tízszer kellett kezdenem, hogy valami sikerüljön. Nem voltam a rendszer kegyeltje. Annak viszont örültem, hogy hetven táján Csikor Éva javaslatára megkeresett Gonda György: jöjjenek el Pápáról Szombathelyre. Petró Jánost ismertem, együtt jártunk a főiskolára. Rajta kívül mindenki idegen volt ebben a városban. Ma nem tudnám megszámolni, hányan a barátaim. Ez mindent elárul. Én ezt a várost megszerettem, s talán a város is engem. Nincs ennél fontosabb. Ki merem jelenteni: másképp el se tudnám képzelni az életemet. Buktatók talán nem, de gubancok azért akadtak. Az is az élethez tartozik, nem?

– *Ha nincs az iskolában, mit csinál az igazgató?*

–Kámonban lakom, másfél évtizede építgetem a családi házunkat. Kertem is van, abban kertészkedem. S akár Gregor Jóska, és is szeretek főzőgetni, tudok is. Barkácsolgatok, s a családomnak élek. Feleségem is zenepedagógus, tanszékvezető. Sok időt töltöttem el a zenekarban, szinte a fiatalságomat. Három gyermek apja vagyok. A legidősebb csellótanár, a középső ének-történelem szakos tanár, a harmadik idén végez Debrecenben. Hegedűművésznek készül. Ja, és van egy unokám, mindannyiunk szemefénye.

– *Mit szeretne még elérni azéletben?*

–Ez sem könnyű kérdés. Jó lenne még sok mindent megélni, befejezni. Például azt a hangszerjavító műhelyt, melyet másfél évtizede kezdtünk kialakítani. Magyarországon csak a Zeneakadémián és Debrecenben van önálló hangszerjavító műhely. A mienk a harmadik. Ezért még érdemes tenni. A többit bízzuk a sorsra. Talán kegyes lesz hozzánk...

Pósfai János

III.

TIBOLD IVÁNRÓL NEVEZTÉK EL A SZOMBATHELYI BARTÓK BÉLA ZENEISKOLA HANGVERSENYTERMÉT²

A szombathelyi Bartók Béla Zeneiskola hangversenyterme rekonstrukciójának megvalósulása példaértékű. Szombathely ezen a téren már 1968-ban mintát adott, amikor – Magyarországon először – új zeneiskolát épített, amely a Bartók Terem 1975-ben történt átadásáig otthont adott nemcsak a zeneoktatásnak, hanem a Szimfonikus Zenekarnak és az Erkel Kórusnak is.

² Elhangzott 2011. október 1-jén a **Tibold Iván** emlékére rendezett hangversenyterem avató névadó díszhangversenyen. Megjelent: Parlando 2012/1.

A zeneiskola nagyterme az azóta eltelt 43 év során számtalan zenei esemény és egyéb rendezvény színhelyéül szolgált. Világhírű művészek koncerteztek itt, tartottak továbbképzéseket, vállaltak közreműködést az Országos Koncz János Hegedűverseny zsűrijében, a Nemzetközi Bartók Fesztivál és Szeminárium, vagy a Lamantin Jazz Fesztivál tanári karának munkájában.

A terem maximális kihasználtsága mellett, az utóbbi években egyre kevésbé felelt meg a korszerű követelményeknek. 2009-ben a zeneiskola 100 éves jubileumi ünnepségén dr. Ipkovich György polgármester úr nevében dr. Czegléd Csaba alpolgármester úr jelentette be a városvezetés szándékát, miszerint a város ajándékaként a zeneiskola nagytermét felújítják. Az már szinte kisebb csodának tekinthető, hogy az egyre nehezebb gazdasági helyzetben az ígéretből valóság lett, és ez év tavaszán két ütemben megtörtént a felújítás, kizárólag önkormányzati pénzforrás felhasználásával.

A Bartók Béla Zeneiskola tanárai, tanulói és a zeneszerető szombathelyi közönség nevében is köszönetet mondunk a döntést megszavazó képviselőknek, Szombathely Megyei Jogú Város képviselőtestületének és személy szerint dr. Puskás Tivadar polgármester úrnak, valamint a tervezőnek, Mangliár Lászlónak, a kivitelezőknek az igényes és gyors munkáért.

A terem nemcsak esztétikus, hanem kitűnő akusztikával is rendelkezik, és műszaki szempontból megfelel a 21. századi követelményeknek: korszerű a világítás, a klíma- és szellőzőrendszer, valamint a beépített audio- és vizuáltechnika. Méltó környezetbe került a zeneiskola két új pályázati támogatásból vásárolt Yamaha hangversenyzongorája. A jövőben – ha erre pályázati lehetőség adódik – sor kerülhet a székek cseréjére az akadálymentesítés megoldására. A zeneiskola nagytermének felújításával Szombathely egy több célra alkalmas, ideális méretű kamara- hangversenyteremmel és konferencia teremmel gazdagodott.

A felújított koncerttermet a tantestület döntése alapján a zeneiskola egykori igazgatójáról, Tibold Ivánról (1936–1994), neveztük el.

Szombathely zenei kultúrájának kiemelkedő személyisége 1964-től három évtizeden át volt a Bartók Béla Zeneiskola igazgatója. Tevékenysége napjainkig kiható, meghatározó szerepet játszott a város és a megye zenei életének fejlődésében. Áldozatos, szakszerű és következetes vezetői munkája eredményeként e zeneiskola az ország legnagyobb, legszínvonalasabban működő zeneoktatási intézményeinek sorába emelkedett. Tettei, emberi és zenepedagógusi megnyilvánulásai a művészetek iránti alázatát, szolgálatát példázzák. Múlhatatlan érdemei vannak a város új zeneiskolájának és hangversenytermének felépülésében, a hivatásos szimfonikus zenekar

létrejöttében, a zeneművészeti szakközépiskola megalapításában, a megyei zeneiskolai hálózat megteremtésében, a Nemzetközi Bartók Fesztivál és Szeminárium Szombathelyre kerülésében, az Országos Koncz János Hegedűverseny megszervezésében, a kortárs zenei és a régizenei kultúra támogatásában, a Capella Savaria együttes megalakulásának és működésének segítésében.

Emellett létrehozta a zeneiskola hangszerjavító műhelyét és értékes kottatárát. A technika új eszközeivel modernizálta, képzőművészeti alkotásokkal gazdagította, szépítette az iskolát.

Pedagógiai hitvallása középpontjában a zenét tanuló gyermek állt. Tévedhetetlen érzékkel ismerte fel a tehetségeket és támogatta fejlődésüket. Hitt abban, hogy a tanítás és az aktív zenélés kölcsönösen inspirálják egymást. Kollégáinak példát mutatva nagybögősként közreműködött a szimfonikus zenekar, az Ungaresca együttes és több kamaraegyüttes munkájában. Az általa szervezett hangversenyeken, továbbképzéseken a szakma legjobbjai léptek fel és adták át tudásukat a tanároknak, növendékeknek. A zeneoktatás országos feladataiból is jelentős részt vállalt. Tagja volt az Országos Tantervi Reformbizottságnak, a Művészeti Szakszervezetek Szövetsége Országos Zenepedagógus Szakosztály Választmányának, a Parlando zenepedagógiai folyóirat szerkesztőbizottságának és egyik alapítója a Kodály Társaságnak. Vas megyei kutatásaival segítette a Liszt Társaságot. Kollégái tisztelték, a város és a megye vezetői elismerték munkáját. Életművének országos jelentőségét igazolja a Weiner Leó-díj (1991) és a Magyar Művészetoktatásért posztumusz díj (2002).

Rá emlékeztünk tisztelettel a zenei világnapi teremavató-névadó hangversenyen. Köszönetet mondunk valamennyi művésznak, akik szívesen fogadták felkérésünket, és a műsorban közreműködtek.

A szombathelyi zeneiskola koncerttermének és ezt megelőzően a Bartók Teremnek a felújítása szép példája annak, hogy a város megbecsüli mintegy 150 éves zenekultúráját.

Orosz Sándor, a szombathelyi Bartók Béla Zeneiskola igazgatója